

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dykkar ref.	Vår ref.	Arkiv:	Dato
fe4e626a-ef77-4bfe- b086-a561366701b5	20/8045-101 /ELITVE/26/30567	FA-S11, TI-&18	18.09.2026

Uttale til justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget

Kommunestyret har i møte 16.09.2026 09:00 fatta følgjande vedtak i sak 077/26:

Ullensvang kommunestyre rår frå at Noregs vassdrags- og energidirektorat gjev Lyse Kraft DA på vegne av RSK DA løyve til konsesjon for Røldal 2 pumpekraftverk. Om det likevel vert gjeve konsesjon krevjer Ullensvang kommune at fylgjande vilkår vert imøtekome:

1. Vilkår frå tidlegare innsendt uttale, "Uttale til konsesjonssøknad av nye kraftverk i Røldal-Suldal-reguleringa" og "Ullensvang kommune si vilkårsliste ved konsesjon for Røldal 2 og Novle 2" skal oppfyllest.
2. Det må utgreiast korleis vasstanden, islegging og frostrøyk i Røldalsvatnet blir påverka ved turbinering og pumping av Røldal 2. Det må fastsetjast vilkår i konsesjonen som syter for betre miljøforhald enn om ein samanliknar med dagens situasjon.
3. Generelt sett er ordningane for økonomiske konsekvensar av ei slik utbygging for usikre. Effektutbyggingane passar ikkje for dagens regelverk. Noko som har vore poengtert sidan 2021. Det er generelt sett også vanskeleg å få innsyn i berekningar. Det er usikkert om kommunane kan stilla seg positivt når det er uklart om ein tener eller taper på ei eventuell utbygging. Makstaket for eigedomskatt er framleis ikkje fjerna. Og heller ikkje inflasjonsjustert. Dette er heilt urimeleg og gjer ikkje kommunane incentiv til å akseptera nye anlegg. Det må snarleg rettast opp. Dersom makstaket i det minste vart indeksjustert ville kommunane i det minste fått ein noko rimelegare kompensasjon. I dag vert kraftverka relativt mindre verdt for kommunane etter som tida går.
Vidare må myndighetene rydda opp i uklarheiter kring framtidig konsesjonskraftpris.
Jamfør energiloven skal vi som kommune vurdere føremoner og ulemper.

Ring oss

Telefon: 53 65 40 00
Sentralbord: 09.00 – 15.00
Org.nr 920 500 633

Kontakt oss

Opheimsgata 31
5750 Odda
postmottak@ullensvang.kommune.no

Besøk oss

Besøk innbyggjartorga i
Jondal, Odda og Kinsarvik
www.ullensvang.kommune.no

Energikommisjonen var også tydelig på at ordningane burde vore rydda opp i slik at kommunane har garanti for at dei ikkje misser økonomiske rettar etter at ei utbygging er realisert. Får utbyggaren frådrag for utbygginga vil dette også svekka interessene på kommunen si hand. Kommunen kan endra syn om dette vert retta opp i. I dag er ikkje rammene rundt ei slik utbygging trygge. Vidare er ikkje det nasjonale regelverket for vertskommunar trygt. Ullensvang kommune kan ikkje tilrå konsesjon.

4. NVE må ikkje gje konsesjon før det er dokumentert korleis pumpekraftdrift i Votna vil påverke isforhold, trekkmoglegheiter og barriereverknad for villreinen, inkludert i ein framtidig situasjon med ny E134. Dersom konsekvensane ikkje kan reduserast tilstrekkeleg gjennom driftsvilkår og andre bindande tiltak, må NVE krevje at alternative avbøtande tiltak vert utgreidde, herunder ei lenger tunnelloysing under Haukelifjell som kan redusere barriereverknaden frå E134 og styrkje villreinen sine langsiktige trekkmoglegheiter.
5. NVE må fastsetje bindande vilkår som sikrar at Valldalsmagasinet ikkje får dårlegare tilhøve for ferdsel, friluftsliv og naturmiljø som følgje av endra drift i Røldal 2. Det må dokumenterast korleis magasinmanøvrering, isforhold og tilkomst til Valldalen vert påverka. Konsesjonæren må påleggjast å sikre heilårleg tilgang til Valldalen og Hardangervidda, etablere trygge alternative løysingar dersom ferdsel over is ikkje kan oppretthaldast, samt overta ansvaret for nødvendig oppgradering og vedlikehald av Valldalsvegen.
6. Ullensvang kommune krev at alternative plasseringar for overskotsmassar og alternative løysingar for massetransport vert konsekvensutgreidde på lik line med det omsøkte alternativet før det vert fatta vedtak i saka. Samfunnsnyttig bruk av steinmassane og fordeling av massar mellom fleire lokasjonar må vurderast som reelle alternativ til deponi i Røldalsvatnet. Konsesjonæren må vidare påleggjast eit forpliktande ansvar for finansiering, drift og vedlikehald av eventuelle massedeponi og tilhøyrande tiltak, både i anleggsfasen og etter at utbygginga er ferdigstilt. Dette er ikkje krav som kan utsettast til miljøplanen, men må ligge som ein føresetnad i konsesjonen.
7. Ullensvang kommune kan ikkje akseptere at utbygginga fører til redusert trafikksikring for skuleborn, mjuke trafikantar eller lokalbefolkninga, og krev at nødvendige trafikksikringstiltak vert etablerte permanent og finansierte som del av prosjektet.
8. Nye miljøvilkår må fastsettast i revisjonssaka før ny konsesjonssøknad vert vurdert, og få verknad i ny konsesjonssak for pumpe- og effektkraftverket Røldal 2.
9. NVE må fastsetje bindande og etterprøvbare vilkår som pålegg konsesjonæren ansvar for uventa negative verknader. Risiko og kostnader kan ikkje overførast til kommunen, grunneigarar, rettshavarar eller andre brukarar av området.
10. Ullensvang Kommunestyre jobber for å utvikle heile kommunen som ein attraktiv kommune å flytte til og arbeide i. Lokale omsyn som tek i vare bumiljøet i Røldal må vektleggjast særskild for å sikre lokal verdi og utvikling som bidreg til å skape ei attraktiv bygd for innbyggjarar og tilflyttarar.

11. Ullensvang kommune sender NVE eit vedlegg med utfyllande grunngjevingar og kommentarar til punkt 1–10. Vedlegget er lagt ved ved: “Kommentarar til justert utbyggingsløyising for Røldal–Suldal kraftverk – vestre vassdrag”.

VEDLEGG:

Kommentarar til justert utbyggingsløyising for Røldal–Suldal kraftverk – vestre vassdrag
Ullensvang kommunestyre viser til Lyse Kraft DA si justerte utbyggingsløyising for opprusting og utviding av Røldal–Suldal kraftverk, og til tilleggsutgreiningar for miljø, samfunn og villrein. Kommunen avgrensar denne uttalen til vestre vassdrag, herunder Votna, Valldalsmagasinet, Røldalsvatnet og Røldal 2 kraftverk.

Ullensvang kommunestyre rår frå at NVE gjev Lyse Kraft DA, på vegner av RSK DA, konsesjon til Røldal 2 pumpe- og effektkraftverk slik den justerte løysinga no ligg føre. Kommunestyret meiner tiltaket framleis har vesentlege negative og uavklarte konsekvensar for Røldalssamfunnet, Røldalsvatnet, Votna, villrein, friluftsliv, landskap, trafikktryggleik og vertskommunen sine økonomiske rettar. Kommunestyret ser det ikkje som sannsynleg at dei avbøtande tiltaka som no er skildra, åleine veg opp for dei negative konsekvensane.

Novle 2 kraftverk og Valldalen

Ullensvang kommune registrerer at Novle 2 kraftverk blir teke ut av planane. Dette er ei klar betring samanlikna med opphavleg søknad, spesielt sidan det reduserer usikkerheit knytt til manøvrering og isforhold i Valldalsmagasinet.

Det er likevel viktig å understreke at kommunen framleis forhold seg til den pågåande miljørevisjonssaka, og forventar forbetra miljøtilhøve i Valldalen og i dei andre berørte delane av vestre vassdrag.

Samstundes må det stillast vilkår som sikrar at Valldalsmagasinet ikkje får uakseptable indirekte verknader som følgje av endra drift i Røldal 2. Kommunen ber NVE krevje dokumentasjon av faktisk manøvrering, isforhold og konsekvensar for grunneigarar og friluftsliv etter eventuell idriftsetjing.

Kommunen viser til tidlegare krav om permanent tilgang til Valldalen og Hardangervidda gjennom året. Dersom isen ikkje kan nyttast til ferdsel, må konsesjonæren sikre ein trygg alternativ trasé. For Ullensvang kommune er det avgjerande at RSK tek over ansvaret for Valldalsvegen, oppgraderer vegen og sikrar heilårleg tilkomst til dalen.

Røldal 2 og Røldalsvatnet

Kommunen viser til tidlegare krav om at Røldalsvatnet ikkje bør nyttast som pumpekraftmagasin utan klare avgrensingar. Røldalsvatnet ligg midt i bygda og har stor betydning for landskap, friluftsliv, fiske, bading, båtliv og lokal identitet. Hyppige og uforutsigbare vasstandsendringar kan få store lokale konsekvensar, sjølv om dei ikkje alltid gir utslag i formell konsekvensgrad.

Kommunen meiner at det ikkje er tilstrekkeleg å vise til at konsekvensgraden for Røldalsvatnet ikkje er endra. Røldalsvatnet er eit bygdenært magasin, og lokale omsyn må vektleggjast særskilt. Ein forventar at miljøtilhøva samla sett vert forbetra i etterkant av konsesjons- og revisjonsprosessane. Ein eventuell ny konsesjon kan ikkje føre til at Røldalsvatnet får dårlegare miljøtilstand, dårlegare bruksverdi eller større lokale ulemper

enn i dag.

Deponi

Som ein konsekvens av at Novle 2 vert tatt ut av planane, vert det visst til ein større reduksjon i deponibehov. Kommunen må understreke at den samla reduksjonen i deponibehov ikkje utan vidare kan reknast som ei lokal miljøforbetring for Røldal. Reduksjonen gjeld i hovudsak massar som skulle nyttast i Statens vegvesen sitt prosjekt ved Liamyrane, medan deponi Fjetland i Røldalsvatnet aukar frå 450 000 m³ til 530 000 m³. For Røldalssamfunnet er dette ei negativ endring. (Deponiet til Statens vegvesen er frå før regulert til å ta i mot mange millionar m³ steinmassar frå fleire tunnelprosjekt.) Kommunen ser ikkje at den reviderte konsesjonssøknaden har tatt omsyn til kommunen sitt krav om å konsekvensutgreie alternative massedeponi, eller alternative trasear for massetransport. Avbøtande tiltak, som samfunnsnyttig bruk av steinmassane, eller ei fordeling mellom fleire lokasjonar, må vurderast som eit alternativ til eit deponi i Røldalsvatnet.

Eventuelle løysingar må utformast i tråd med lokale ønskje og med krav om tryggleik, landskapstilpassing og framtidig vedlikehald. Det må øyremerkjast tilstrekkelege midlar til drift og vedlikehald.

Frostrøyk

Ein må kome med løysingar som vil motverke eventuelle utfordringar med frostrøyk. Det kan ikkje gjevast løyve til å produsere, eller pumpe vatn frå magasinet på ein slik måte som gjer at det forverrar problema ein har ved dagens anlegg. Ullensvang kommune forventar tvert i mot at det som ein del av vilkårsrevisjonen kjem tiltak som forbetrar dagens situasjon.

Votna og villrein

Ullensvang kommune held fast ved tidlegare krav om eit styrkt kunnskapsgrunnlag for villrein. Tilleggsutgreiinga gir betre kunnskap enn det opphavlege grunnlaget, men kommunen meiner at den samla belastninga framleis ikkje er tilstrekkeleg vurdert. NVE må sikre at konsekvensane for villreinen vert vurderte i eit regionalt og langsiktig perspektiv, ikkje berre innanfor det enkelte konsesjonsområdet.

Kommunen meiner særleg at konsekvensane ved Votna framleis ikkje er godt nok avklarte. Tilgjengeleg kunnskap peikar i retning av at pumpekraftdrift kan føre til meir usikre isforhold og auka barriereverknad for villreinen. Det er ikkje tilstrekkeleg å vurdere dette ut frå dagens situasjon, der E134 allereie utgjør ein vesentleg barriere. Med den vedtekne tunnelloysinga etter gjeldande reguleringsplan kan området rundt Votna få større betydning som trekk- og opphaldsområde for villreinen. I ein slik situasjon kan svekka isforhold som følgje av pumpekraftdrift få endå større betydning enn i dag.

Kommunen merkar seg at Lyse Kraft meiner ytterlegare avbøtande tiltak bør avvente fordi E134, ferdsel og anna menneskeleg aktivitet framleis er dei dominerande barrierane for villreinen. Ullensvang kommune kan ikkje slutte seg til denne vurderinga. At villreinen allereie er utsett for stor belastning, kan ikkje vere eit argument for å akseptere nye tiltak som ytterlegare svekkjer trekk- og leveområde. Kommunen meiner at det er mykje som tydar på at ei kort tunnelloysing forbi Votna, ikkje er tilstrekkeleg for å oppvege dei

negative konsekvensane av reguleringa.

Med ein raudlista villreinbestand, klimaendringar og stor samla belastning meiner kommunen at føre-var-prinsippet må leggjast tungt til grunn. Omsynet til villreinen må ivaretakast anten ved å unngå nye negative inngrep eller ved å gjennomføre avbøtande tiltak som reelt veg opp for konsekvensane. Slike tiltak må vere konkrete, målbare, rettsleg bindande og dokumentert effektive.

Dersom det skal gjennomførast avbøtande tiltak av ein storleik som faktisk kan kompensere for dei negative konsekvensane i området rundt Votna, meiner Ullensvang kommune at ei lenger tunnelloysing under Haukelifjell peikar seg ut som det klart viktigaste tiltaket. Ingen andre kjende tiltak vil kunne gje eit tilsvarande stort og samanhengande areal for villreinen eller redusere barriereverknaden frå E134 i same grad.

Anleggsperiode, trafikk og lokalsamfunn

Ullensvang kommune viser til tidlegare merknader om at utbygginga vil medføre store belastningar for Røldal. Sjølv om Novle 2 går ut, vil Røldal 2 framleis innebere omfattande anleggsarbeid, tungtransport, støy, støv og trafikkbelastning.

Kommunen held fast ved kravet om trafikktryggleikstiltak som vist til i førre høyringsinnspel. Særleg gjeld dette vegar som blir nytta av skuleborn, mjuke trafikantar og lokalbefolkninga elles.

Etterprøvbarheit og ansvar

Fleire av vurderingane knytt til framtidig drift, isforhold, villrein og avbøtande tiltak byggjer på prognosar og føresetnader om korleis anlegget vil fungere etter ei eventuell utbygging. Ullensvang kommune meiner det må avklarast før ein eventuell konsesjon vert gjeven kva som skal skje dersom utviklinga ikkje vert som føresett, og kva ansvar konsesjonæren då skal ha.

Vintertilkomsten til Valldalen er eit konkret døme. Dersom klimatiske tilhøve eller endra manøvrering fører til at isen ikkje lenger kan nyttast til trygg ferdsel, må konsesjonæren ha eit bindande ansvar for å etablere og halde ved lag ei trygg alternativ løysing. Dette ansvaret kan ikkje overførast til kommunen, rettshavarane eller brukarane av området i ettertid.

Når konsesjonen først er gjeven og utbygginga gjennomført, vil det vere langt vanskelegare å rette opp negative konsekvensar. Økonomiske konsekvensar for konsesjonæren kan korkje no eller seinare nyttast som argument for å unngå å rette opp negative verknader som ikkje var føresette. Vilkår må difor vere konkrete, bindande og etterprøvbare, og sikre at risikoen ikkje vert overført til kommunen, rettshavarane eller brukarane av området.

Helsing

Elisabeth Pettersen Tveit
rådgjevar

Dokumentet er godkjend elektronisk og har difor ikkje signatur.

Saksgang

Utval	Møtedato	Saksnr. i utval
Utval for samfunn, plan og næring	02.09.2026	053/26
Kommunestyret	16.09.2026	077/26

Saksbehandlar:	Arkivsak – dok.nr	20/8045 – 97
Elisabeth Pettersen Tveit	Journalpostnr.	26/24571

Uttale til justert søknad for nye kraftverk i Røldal–Suldalsvassdraget

Vedlegg
Høyring av endra søknad for nye kraftverk i Røldal–Suldalsvassdraget.pdf
Lyse Kraft DA – søknad om endring av kraftverk RSK.pdf
Lyse Kraft DA – tilleggsutgreiing miljø og samfunn II.pdf
Lyse Kraft DA – Justering av tekniske planar og søknadar for OU RSK.pdf
Uttale til ny konsesjonssøknad Røldal 2 og Novle 2.pdf
Ullensvang kommune si vilkårsliste ved konsesjon for Røldal 2 og Novle 2.pdf
Ullensvang kommune sitt høyringssvar til tilleggsutgreiing for villrein ved nye kraftverk i Røldal–Suldalsvassdraget.pdf

Saka blir avgjort av:

Kommunestyret

Aktuelle lover, forskrifter, avtalar m.m.

Vassdragsreguleringslova

Tilråding frå rådmannen:

Ullensvang kommunestyre rår til at Noregs vassdrags- og energidirektorat gjev Lyse Kraft DA på vegne av RSK DA løyve til konsesjon for Røldal 2 pumpekraftverk. Ved konsesjon ynskjer Ullensvang kommune fylgjande vilkår:

1. Villkår frå tidlegare innsendt uttale, "*Uttale til konsesjonssøknad av nye kraftverk i Røldal–Suldal-reguleringa*" og "*Ullensvang kommune si vilkårsliste ved konsesjon for Røldal 2 og Novle 2*" skal oppfyllest.
2. Villkår frå tidlegare innsendt uttale, "*Høyringsvar til tilleggsutgreiing for villrein ved nye kraftverk i Røldal–Suldalsvassdraget, Ullensvang og Suldal kommuner, Vestland og Rogaland fylker*" skal oppfyllest.
3. Tiltak i rapporten til Naturrestaurering i samband med villreinen skal ikkje venta på ny trasé for E134.
4. Det skal utgreiast korleis vasstanden i Røldalsvatnet blir påverka ved turbinering og pumping av Røldal 2.

Kommunestyret 16.09.2026

Framlegg (1), sett fram av Tor Helge Haara Tjemsland, Arbeidarpartiet

4. NVE må ikkje gje konsesjon før det er dokumentert korleis pumpekraftdrift i Votna vil påverke isforhold, trekkmoglegheiter og barriereverknad for villreinen, inkludert i ein framtidig situasjon med ny E134. Dersom konsekvensane ikkje kan reduserast tilstrekkeleg gjennom driftsvilkår og andre bindande tiltak, må NVE krevje at alternative avbøtande tiltak vert utgreidde, herunder ei lenger tunnelloysing under Haukelifjell som kan redusere barriereverknaden frå E134 og styrkje villreinen sine langsiktige trekkmoglegheiter.
5. NVE må fastsetje bindande vilkår som sikrar at Valldalsmagasinet ikkje får dårlegare tilhøve for ferdsel, friluftsliv og naturmiljø som følgje av endra drift i Røldal 2. Det må dokumenterast korleis magasinmanøvrering, isforhold og tilkomst til Valldalen vert påverka. Konsesjonæren må påleggjast å sikre heilårleg tilgang til Valldalen og Hardangervidda, etablere trygge alternative løysingar dersom ferdsel over is ikkje kan oppretthaldast, samt overta ansvaret for nødvendig oppgradering og vedlikehald av Valldalsvegen.
6. Ullensvang kommune krev at alternative plasseringar for overskotsmassar og alternative løysingar for massetransport vert konsekvensutgreidde på lik line med det omsøkte alternativet før det vert fatta vedtak i saka. Samfunnsnyttig bruk av steinmassane og fordeling av massar mellom fleire lokasjonar må vurderast som reelle alternativ til deponi i Røldalsvatnet. Konsesjonæren må vidare påleggjast eit forpliktande ansvar for finansiering, drift og vedlikehald av eventuelle massedeponi og tilhøyrande tiltak, både i anleggsfasen og etter at utbygginga er ferdigstilt. Dette er ikkje krav som kan utsettast til miljøplanen, men må ligge som ein føresetnad i konsesjonen.
7. Ullensvang kommune kan ikkje akseptere at utbygginga fører til redusert trafikkisikring for skuleborn, mjuke trafikantar eller lokalbefolkninga, og krev at nødvendige trafikkisikringstiltak vert etablerte permanent og finansierte som del av prosjektet.
8. Nye miljøvilkår må fastsettast i revisjonssaka før ny konsesjonssøknad vert vurdert, og få verknad i ny konsesjonssak for pumpe- og effektkraftverket Røldal 2.
9. NVE må fastsetje bindande og etterprøvbare vilkår som pålegg konsesjonæren ansvar for uventa negative verknader. Risiko og kostnader kan ikkje overførast til kommunen, grunneigarar, rettshavarar eller andre brukarar av området.

10. Ullensvang Kommunestyre jobber for å utvikle heile kommunen som ein attraktiv kommune å flytte til og arbeide i. Lokale omsyn som tek i vare bumiljøet i Røldal må vektleggjast særskild for å sikre lokal verdi og utvikling som bidreg til å skape ei attraktiv bygd for innbyggjarar og tilflyttarar.

11. Ullensvang kommune sender NVE eit vedlegg med utfyllande grunngjevingar og kommentarar til punkt 1–10. Vedlegget er lagt ved ved: “Kommentarar til justert utbyggingsløyising for Røldal–Suldal kraftverk – vestre vassdrag”.

Framlegg (2), sett fram av Tor Helge Haara Tjemsland, Arbeidarpartiet

VEDLEGG: Kommentarar til justert utbyggingsløyising for Røldal–Suldal kraftverk – vestre vassdrag

Ullensvang kommunestyre viser til Lyse Kraft DA si justerte utbyggingsløyising for opprusting og utviding av Røldal–Suldal kraftverk, og til tilleggsutgreiningar for miljø, samfunn og villrein. Kommunen avgrensar denne uttalen til vestre vassdrag, herunder Votna, Valldalsmagasinet, Røldalsvatnet og Røldal 2 kraftverk.

Ullensvang kommunestyre rår frå at NVE gjev Lyse Kraft DA, på vegner av RSK DA, konsesjon til Røldal 2 pumpe- og effektkraftverk slik den justerte løysinga no ligg føre. Kommunestyret meiner tiltaket framleis har vesentlege negative og uavklarte konsekvensar for Røldalssamfunnet, Røldalsvatnet, Votna, villrein, friluftsliv, landskap, trafikktryggleik og vertskommunen sine økonomiske rettar. Kommunestyret ser det ikkje som sannsynleg at dei avbøtande tiltaka som no er skildra, åleine veg opp for dei negative konsekvensane.

Novle 2 kraftverk og Valldalen

Ullensvang kommune registrerer at Novle 2 kraftverk blir teke ut av planane. Dette er ei klar betring samanlikna med opphavleg søknad, spesielt sidan det reduserer usikkerheit knytt til manøvrering og isforhold i Valldalsmagasinet.

Det er likevel viktig å understreke at kommunen framleis forhold seg til den pågåande miljørevisjonssaka, og forventar forbetra miljøtilhøve i Valldalen og i dei andre berørte delane av vestre vassdrag.

Samstundes må det stillast vilkår som sikrar at Valldalsmagasinet ikkje får uakseptable indirekte verknader som følgje av endra drift i Røldal 2. Kommunen ber NVE krevje dokumentasjon av faktisk manøvrering, isforhold og konsekvensar for grunneigarar og friluftsliv etter eventuell idriftsetjing.

Kommunen viser til tidlegare krav om permanent tilgang til Valldalen og Hardangervidda gjennom året. Dersom isen ikkje kan nyttast til ferdsel, må konsesjonæren sikre ein trygg alternativ trasé. For Ullensvang kommune er det avgjerande at RSK tek over ansvaret for Valldalsvegen, oppgraderer vegen og sikrar heilårleg tilkomst til dalen.

Røldal 2 og Røldalsvatnet

Kommunen viser til tidlegare krav om at Røldalsvatnet ikkje bør nyttast som pumpekraftmagasin utan klare avgrensingar. Røldalsvatnet ligg midt i bygda og har stor betydning for landskap, friluftsliv, fiske, bading, båtliv og lokal identitet. Hyppige og

uforutsigbare vasstandsendringar kan få store lokale konsekvensar, sjølv om dei ikkje alltid gir utslag i formell konsekvensgrad.

Kommunen meiner at det ikkje er tilstrekkeleg å vise til at konsekvensgraden for Røldalsvatnet ikkje er endra. Røldalsvatnet er eit bygdenært magasin, og lokale omsyn må vektleggjast særskilt. Ein forventar at miljøtilhøva samla sett vert forbetra i etterkant av konsesjons- og revisjonsprosessane. Ein eventuell ny konsesjon kan ikkje føre til at Røldalsvatnet får dårlegare miljøtilstand, dårlegare bruksverdi eller større lokale ulemper enn i dag.

Deponi

Som ein konsekvens av at Novle 2 vert tatt ut av planane, vert det visst til ein større reduksjon i deponibehov. Kommunen må understreke at den samla reduksjonen i deponibehov ikkje utan vidare kan reknast som ei lokal miljøforbetring for Røldal. Reduksjonen gjeld i hovudsak massar som skulle nyttast i Statens vegvesen sitt prosjekt ved Liamyrane, medan deponi Fjetland i Røldalsvatnet aukar frå 450 000 m³ til 530 000 m³. For Røldalssamfunnet er dette ei negativ endring. (Deponiet til Statens vegvesen er frå før regulert til å ta i mot mange millionar m³ steinmassar frå fleire tunnelprosjekt.) Kommunen ser ikkje at den reviderte konsesjonssøknaden har tatt omsyn til kommunen sitt krav om å konsekvensutgreie alternative massedeponi, eller alternative trasear for massetransport. Avbøtande tiltak, som samfunnsnyttig bruk av steinmassane, eller ei fordeling mellom fleire lokasjonar, må vurderast som eit alternativ til eit deponi i Røldalsvatnet. Eventuelle løysingar må utformast i tråd med lokale ønskje og med krav om tryggleik, landskapstilpassing og framtidig vedlikehald. Det må øyremerkjast tilstrekkelege midlar til drift og vedlikehald.

Frostrøyk

Ein må kome med løysingar som vil motverke eventuelle utfordringar med frostrøyk. Det kan ikkje gjevast løyve til å produsere, eller pumpe vatn frå magasinet på ein slik måte som gjer at det forverrar problema ein har ved dagens anlegg. Ullensvang kommune forventar tvert i mot at det som ein del av vilkårsrevisjonen kjem tiltak som forbetrar dagens situasjon.

Votna og villrein

Ullensvang kommune held fast ved tidlegare krav om eit styrkt kunnskapsgrunnlag for villrein. Tilleggsutgreiinga gir betre kunnskap enn det opphavlege grunnlaget, men kommunen meiner at den samla belastninga framleis ikkje er tilstrekkeleg vurdert. NVE må sikre at konsekvensane for villreinen vert vurderte i eit regionalt og langsiktig perspektiv, ikkje berre innanfor det enkelte konsesjonsområdet. Kommunen meiner særleg at konsekvensane ved Votna framleis ikkje er godt nok avklarte. Tilgjengeleg kunnskap peikar i retning av at pumpekraftdrift kan føre til meir usikre isforhold og auka barriereverknad for villreinen. Det er ikkje tilstrekkeleg å vurdere dette ut

frå dagens situasjon, der E134 allereie utgjør ein vesentleg barriere. Med den vedtekne tunnelloysinga etter gjeldande reguleringsplan kan området rundt Votna få større betydning som trekk- og opphaldsområde for villreinen. I ein slik situasjon kan svekka isforhold som følgje av pumpekraftdrift få endå større betydning enn i dag.

Kommunen merkar seg at Lyse Kraft meiner ytterlegare avbøtande tiltak bør avvente fordi E134, ferdsel og anna menneskeleg aktivitet framleis er dei dominerande barrierane for villreinen. Ullensvang kommune kan ikkje slutte seg til denne vurderinga. At villreinen allereie er utsett for stor belastning, kan ikkje vere eit argument for å akseptere nye tiltak som ytterlegare svekkjer trekk- og leveområde. Kommunen meiner at det er mykje som tydar på at ei kort tunnelloysing forbi Votna, ikkje er tilskrekkelig for å oppvege dei negative konsekvensane av reguleringa.

Med ein raudlista villreinbestand, klimaendringar og stor samla belastning meiner kommunen at føre-var-prinsippet må leggjast tungt til grunn. Omsynet til villreinen må ivaretakast anten ved å unngå nye negative inngrep eller ved å gjennomføre avbøtande tiltak som reelt veg opp for konsekvensane. Slike tiltak må vere konkrete, målbare, rettsleg bindande og dokumentert effektive.

Dersom det skal gjennomførast avbøtande tiltak av ein storleik som faktisk kan kompensere for dei negative konsekvensane i området rundt Votna, meiner Ullensvang kommune at ei lenger tunnelloysing under Haukelifjell peikar seg ut som det klart viktigaste tiltaket. Ingen andre kjende tiltak vil kunne gje eit tilsvarande stort og samanhengande areal for villreinen eller redusere barriereverknaden frå E134 i same grad.

Anleggsperiode, trafikk og lokalsamfunn

Ullensvang kommune viser til tidlegare merknader om at utbygginga vil medføre store belastningar for Røldal. Sjølv om Novle 2 går ut, vil Røldal 2 framleis innebere omfattande anleggsarbeid, tungtransport, støy, støv og trafikkbelastning.

Kommunen held fast ved kravet om trafikktryggleikstiltak som vist til i førre høyringsinnspel. Særleg gjeld dette vegar som blir nytta av skuleborn, mjuke trafikantar og lokalbefolkninga elles.

Etterprøvbarheit og ansvar

Fleire av vurderingane knytt til framtidig drift, isforhold, villrein og avbøtande tiltak byggjer på prognosar og føresetnader om korleis anlegget vil fungere etter ei eventuell utbygging. Ullensvang kommune meiner det må avklarast før ein eventuell konsesjon vert gjeven kva som skal skje dersom utviklinga ikkje vert som føreset, og kva ansvar konsesjonæren då skal ha.

Vintertilkomsten til Valldalen er eit konkret døme. Dersom klimatiske tilhøve eller endra manøvrering fører til at isen ikkje lenger kan nyttast til trygg ferdsel, må konsesjonæren ha eit bindande ansvar for å etablere og halde ved lag ei trygg alternativ løysing. Dette ansvaret kan ikkje overførast til kommunen, rettshavarane eller brukarane av området i ettertid.

Når konsesjonen først er gjeven og utbygginga gjennomført, vil det vere langt vanskelegare å rette opp negative konsekvensar. Økonomiske konsekvensar for konsesjonæren kan korkje no eller seinare nyttast som argument for å unngå å rette opp negative verknader

som ikkje var føresette. Vilkåra må difor vere konkrete, bindande og etterprøvbare, og sikre at risikoen ikkje vert overført til kommunen, rettshavarane eller brukarane av området.

Røysting:

Tilrådinga frå utval for samfunn, plan og næring vart samrøystes vedteke.

Framlegga (1 og 2) frå Tor Helge Tjemsland vart samrøystes vedteke.

KST – 077/26 Vedtak

Ullensvang kommunestyre rår frå at Noregs vassdrags- og energidirektorat gjev Lyse Kraft DA på vegne av RSK DA løyve til konsesjon for Røldal 2 pumpekraftverk. Om det likevel vert gjeve konsesjon krevjer Ullensvang kommune at fylgjande vilkår vert imøtekome:

1. Vilkår frå tidlegare innsendt uttale, "Uttale til konsesjonssøknad av nye kraftverk i Røldal–Suldal–reguleringa" og "Ullensvang kommune si vilkårsliste ved konsesjon for Røldal 2 og Novle 2" skal oppfyllest.
2. Det må utgreiast korleis vasstanden, islegging og frostrøyk i Røldalsvatnet blir påverka ved turbinering og pumping av Røldal 2. Det må fastsetjast vilkår i konsesjonen som syter for betre miljøforhald enn om ein samanliknar med dagens situasjon.
3. Generelt sett er ordningane for økonomiske konsekvensar av ei slik utbygging for usikre. Effektutbyggingane passar ikkje for dagens regelverk. Noko som har vore poengtert sidan 2021. Det er generelt sett også vanskeleg å få innsyn i berekningar. Det er usikkert om kommunane kan stilla seg positivt når det er uklart om ein tener eller taper på ei eventuell utbygging. Makstaket for eigedomskatt er framleis ikkje fjerna. Og heller ikkje inflasjonsjustert. Dette er heilt urimeleg og gjer ikkje kommunane incentiv til å akseptera nye anlegg. Det må snarleg rettast opp. Dersom makstaket i det minste vart indeksjustert ville kommunane i det minste fått ein noko rimelegare kompensasjon. I dag vert kraftverka relativt mindre verdt for kommunane etter som tida går.

Vidare må myndigheitene rydda opp i uklarheiter kring framtidig konsesjonskraftpris.

Jamfør energiloven skal vi som kommune vurdere føremoner og ulemper.

Energikommisjonen var også tydleg på at ordningane burde vore rydda opp i slik at kommunane har garanti for at dei ikkje misser økonomiske rettar etter at ei utbygging er realisert. Får utbyggaren frådrag for utbygginga vil dette også svekka interessene på kommunen si hand. Kommunen kan endra syn om dette vert retta opp i. I dag er ikkje rammene rundt ei slik utbygging trygge. Vidare er ikkje det nasjonale regelverket for vertskommunar trygt. Ullensvang kommune kan ikkje tilrå konsesjon.

4. NVE må ikkje gje konsesjon før det er dokumentert korleis pumpekraftdrift i Votna vil påverke isforhold, trekkmoglegheiter og barriereverknad for villreinen, inkludert i ein framtidig situasjon med ny E134. Dersom konsekvensane ikkje kan reduserast tilstrekkeleg gjennom driftsvilkår og andre bindande tiltak, må NVE krevje at alternative avbøtande tiltak vert utgreidde, herunder ei lenger tunnelloysing under

Haukelifjell som kan redusere barriereverknaden frå E134 og styrkje villreinen sine langsiktige trekkmoglegheiter.

5. NVE må fastsetje bindande vilkår som sikrar at Valldalsmagasinet ikkje får dårlegare tilhøve for ferdsel, friluftsliv og naturmiljø som følgje av endra drift i Røldal 2. Det må dokumenterast korleis magasinmanøvrering, isforhold og tilkomst til Valldalen vert påverka. Konsesjonæren må påleggjast å sikre heilårleg tilgang til Valldalen og Hardangervidda, etablere trygge alternative løysingar dersom ferdsel over is ikkje kan oppretthaldast, samt overta ansvaret for nødvendig oppgradering og vedlikehald av Valldalsvegen.
6. Ullensvang kommune krev at alternative plasseringar for overskotsmassar og alternative løysingar for massetransport vert konsekvensutgreidde på lik line med det omsøkte alternativet før det vert fatta vedtak i saka. Samfunnsnyttig bruk av steinmassane og fordeling av massar mellom fleire lokasjonar må vurderast som reelle alternativ til deponi i Røldalsvatnet. Konsesjonæren må vidare påleggjast eit forpliktande ansvar for finansiering, drift og vedlikehald av eventuelle massedeponi og tilhøyrande tiltak, både i anleggsfasen og etter at utbygginga er ferdigstilt. Dette er ikkje krav som kan utsettast til miljøplanen, men må ligge som ein føresetnad i konsesjonen.
7. Ullensvang kommune kan ikkje akseptere at utbygginga fører til redusert trafiksikring for skuleborn, mjuke trafikantar eller lokalbefolkninga, og krev at nødvendige trafiksikringstiltak vert etablerte permanent og finansierte som del av prosjektet.
8. Nye miljøvilkår må fastsettast i revisjonssaka før ny konsesjonssøknad vert vurdert, og få verknad i ny konsesjonssak for pumpe- og effektkraftverket Røldal 2.
9. NVE må fastsetje bindande og etterprøvbare vilkår som pålegg konsesjonæren ansvar for uventa negative verknader. Risiko og kostnader kan ikkje overførast til kommunen, grunneigarar, rettshavarar eller andre brukarar av området.
10. Ullensvang Kommunestyre jobber for å utvikle heile kommunen som ein attraktiv kommune å flytte til og arbeide i. Lokale omsyn som tek i vare bumiljøet i Røldal må vektleggjast særskild for å sikre lokal verdi og utvikling som bidreg til å skape ei attraktiv bygd for innbyggjarar og tilflyttarar.
11. Ullensvang kommune sender NVE eit vedlegg med utfyllande grunngjevingar og kommentarar til punkt 1–10. Vedlegget er lagt ved ved: "Kommentarar til justert utbyggingsløysing for Røldal–Suldal kraftverk – vestre vassdrag".

VEDLEGG:

Kommentarar til justert utbyggingsløysing for Røldal–Suldal kraftverk – vestre vassdrag
Ullensvang kommunestyre viser til Lyse Kraft DA si justerte utbyggingsløysing for opprusting og utviding av Røldal–Suldal kraftverk, og til tilleggsutgreiningar for miljø, samfunn og villrein. Kommunen avgrensar denne uttalen til vestre vassdrag, herunder Votna, Valldalsmagasinet, Røldalsvatnet og Røldal 2 kraftverk.

Ullensvang kommunestyre rår frå at NVE gjev Lyse Kraft DA, på vegner av RSK DA, konsesjon til Røldal 2 pumpe- og effektkraftverk slik den justerte løysinga no ligg føre. Kommunestyret meiner tiltaket framleis har vesentlege negative og uavklarte konsekvensar

for Røldalssamfunnet, Røldalsvatnet, Votna, villrein, friluftsliv, landskap, trafikktryggleik og vertskommunen sine økonomiske rettar. Kommunestyret ser det ikkje som sannsynleg at dei avbøtande tiltaka som no er skildra, åleine veg opp for dei negative konsekvensane.

Novle 2 kraftverk og Valldalen

Ullensvang kommune registrerer at Novle 2 kraftverk blir teke ut av planane. Dette er ei klar betring samanlikna med opphavleg søknad, spesielt sidan det reduserer usikkerheit knytt til manøvrering og isforhold i Valldalsmagasinet.

Det er likevel viktig å understreke at kommunen framleis forhold seg til den pågåande miljørevisjonssaka, og forventar forbetra miljøtilhøve i Valldalen og i dei andre berørte delane av vestre vassdrag.

Samstundes må det stillast vilkår som sikrar at Valldalsmagasinet ikkje får uakseptable indirekte verknader som følgje av endra drift i Røldal 2. Kommunen ber NVE krevje dokumentasjon av faktisk manøvrering, isforhold og konsekvensar for grunneigarar og friluftsliv etter eventuell idriftsetjing.

Kommunen viser til tidlegare krav om permanent tilgang til Valldalen og Hardangervidda gjennom året. Dersom isen ikkje kan nyttast til ferdsel, må konsesjonæren sikre ein trygg alternativ trasé. For Ullensvang kommune er det avgjerande at RSK tek over ansvaret for Valldalsvegen, oppgraderer vegen og sikrar heilårleg tilkomst til dalen.

Røldal 2 og Røldalsvatnet

Kommunen viser til tidlegare krav om at Røldalsvatnet ikkje bør nyttast som pumpekraftmagasin utan klare avgrensingar. Røldalsvatnet ligg midt i bygda og har stor betydning for landskap, friluftsliv, fiske, bading, båtliv og lokal identitet. Hyppige og uforutsigbare vasstandsendringar kan få store lokale konsekvensar, sjølv om dei ikkje alltid gir utslag i formell konsekvensgrad.

Kommunen meiner at det ikkje er tilstrekkeleg å vise til at konsekvensgraden for Røldalsvatnet ikkje er endra. Røldalsvatnet er eit bygdenært magasin, og lokale omsyn må vektleggjast særskilt. Ein forventar at miljøtilhøva samla sett vert forbetra i etterkant av konsesjons- og revisjonsprosessane. Ein eventuell ny konsesjon kan ikkje føre til at Røldalsvatnet får dårlegare miljøtilstand, dårlegare bruksverdi eller større lokale ulemper enn i dag.

Deponi

Som ein konsekvens av at Novle 2 vert tatt ut av planane, vert det visst til ein større reduksjon i deponibehov. Kommunen må understreke at den samla reduksjonen i deponibehov ikkje utan vidare kan reknast som ei lokal miljøforbetring for Røldal.

Reduksjonen gjeld i hovudsak massar som skulle nyttast i Statens vegvesen sitt prosjekt ved Liamyrane, medan deponi Fjetland i Røldalsvatnet aukar frå 450 000 m³ til 530 000 m³. For Røldalssamfunnet er dette ei negativ endring. (Deponiet til Statens vegvesen er frå før regulert til å ta i mot mange millionar m³ steinmassar frå fleire tunnelprosjekt.)

Kommunen ser ikkje at den reviderte konsesjonssøknaden har tatt omsyn til kommunen sitt krav om å konsekvensutgreie alternative massedeponi, eller alternative trasear for massetransport. Avbøtande tiltak, som samfunnsnyttig bruk av steinmassane, eller ei fordeling mellom fleire lokasjonar, må vurderast som eit alternativ til eit deponi i

Røldalsvatnet.

Eventuelle løysingar må utformast i tråd med lokale ønskje og med krav om tryggleik, landskapstilpassing og framtidig vedlikehald. Det må øyremerkjast tilstrekkelege midlar til drift og vedlikehald.

Frostrøyk

Ein må kome med løysingar som vil motverke eventuelle utfordringar med frostrøyk. Det kan ikkje gjevast løyve til å produsere, eller pumpe vatn frå magasinet på ein slik måte som gjer at det forverrar problema ein har ved dagens anlegg. Ullensvang kommune forventar tvert i mot at det som ein del av vilkårsrevisjonen kjem tiltak som forbetrar dagens situasjon.

Votna og villrein

Ullensvang kommune held fast ved tidlegare krav om eit styrkt kunnskapsgrunnlag for villrein. Tilleggsutgreiinga gir betre kunnskap enn det opphavlege grunnlaget, men kommunen meiner at den samla belastninga framleis ikkje er tilstrekkeleg vurdert. NVE må sikre at konsekvensane for villreinen vert vurderte i eit regionalt og langsiktig perspektiv, ikkje berre innanfor det enkelte konsesjonsområdet.

Kommunen meiner særleg at konsekvensane ved Votna framleis ikkje er godt nok avklarte. Tilgjengeleg kunnskap peikar i retning av at pumpekraftdrift kan føre til meir usikre isforhold og auka barriereverknad for villreinen. Det er ikkje tilstrekkeleg å vurdere dette ut frå dagens situasjon, der E134 allereie utgjør ein vesentleg barriere. Med den vedtekne tunnelloysinga etter gjeldande reguleringsplan kan området rundt Votna få større betydning som trekk- og opphaldsområde for villreinen. I ein slik situasjon kan svekka isforhold som følgje av pumpekraftdrift få endå større betydning enn i dag.

Kommunen merkar seg at Lyse Kraft meiner ytterlegare avbøtande tiltak bør avvente fordi E134, ferdsel og anna menneskeleg aktivitet framleis er dei dominerande barrierane for villreinen. Ullensvang kommune kan ikkje slutte seg til denne vurderinga. At villreinen allereie er utsett for stor belastning, kan ikkje vere eit argument for å akseptere nye tiltak som ytterlegare svekkjer trekk- og leveområde. Kommunen meiner at det er mykje som tydar på at ei kort tunnelloysing forbi Votna, ikkje er tilskrekkeleg for å oppvege dei negative konsekvensane av reguleringa.

Med ein raudlista villreinbestand, klimaendringar og stor samla belastning meiner kommunen at føre-var-prinsippet må leggjast tungt til grunn. Omsynet til villreinen må ivaretakast anten ved å unngå nye negative inngrep eller ved å gjennomføre avbøtande tiltak som reelt veg opp for konsekvensane. Slike tiltak må vere konkrete, målbare, rettsleg bindande og dokumentert effektive.

Dersom det skal gjennomførast avbøtande tiltak av ein storleik som faktisk kan kompensere for dei negative konsekvensane i området rundt Votna, meiner Ullensvang kommune at ei lenger tunnelloysing under Haukelifjell peikar seg ut som det klart viktigaste tiltaket. Ingen andre kjende tiltak vil kunne gje eit tilsvarande stort og samanhengande areal for villreinen eller redusere barriereverknaden frå E134 i same grad.

Anleggsperiode, trafikk og lokalsamfunn

Ullensvang kommune viser til tidlegare merknader om at utbygginga vil medføre store

belastningar for Røldal. Sjølv om Novle 2 går ut, vil Røldal 2 framleis innebere omfattande anleggsarbeid, tungtransport, støy, støv og trafikkbelastning.

Kommunen held fast ved kravet om trafikktryggleikstiltak som vist til i førre høyringsinnspel. Særleg gjeld dette vegar som blir nytta av skuleborn, mjuke trafikantar og lokalbefolkninga elles.

Etterprøvbarheit og ansvar

Fleire av vurderingane knytt til framtidig drift, isforhold, villrein og avbøtande tiltak byggjer på prognosar og føresetnader om korleis anlegget vil fungere etter ei eventuell utbygging. Ullensvang kommune meiner det må avklarast før ein eventuell konsesjon vert gjeven kva som skal skje dersom utviklinga ikkje vert som føresett, og kva ansvar konsesjonæren då skal ha.

Vintertilkomsten til Valldalen er eit konkret døme. Dersom klimatiske tilhøve eller endra manøvrering fører til at isen ikkje lenger kan nyttast til trygg ferdsel, må konsesjonæren ha eit bindande ansvar for å etablere og halde ved lag ei trygg alternativ løysing. Dette ansvaret kan ikkje overførast til kommunen, rettshavarane eller brukarane av området i ettertid.

Når konsesjonen først er gjeven og utbygginga gjennomført, vil det vere langt vanskelegare å rette opp negative konsekvensar. Økonomiske konsekvensar for konsesjonæren kan korkje no eller seinare nyttast som argument for å unngå å rette opp negative verknader som ikkje var føresette. Vilkåra må difor vere konkrete, bindande og etterprøvbare, og sikre at risikoen ikkje vert overført til kommunen, rettshavarane eller brukarane av området.

Utval for samfunn, plan og næring 02.09.2026

Framlegg, sett fram av Lisa Karine Haugland, Raudt

Ullensvang kommunestyre rår ifrå at NVE gjev Lyse Kraft DA løyve til konsesjon for Røldal 2 pumpekraftverk.

Felles framlegg, sett fram av Vidar Solvi, Arbeidarpartiet

Ullensvang kommunestyre rår frå at Noregs vassdrags- og energidirektorat gjev Lyse Kraft DA på vegne av RSK DA løyve til konsesjon for Røldal 2 pumpekraftverk. Om det likevel vert gjeve konsesjon krevjer Ullensvang kommune at fylgjande vilkår vert imøtekome:

- 1. Vilkår frå tidlegare innsendt uttale, "Uttale til konsesjonssøknad av nye kraftverk i Røldal-Suldal-reguleringa" og "Ullensvang kommune si vilkårsliste ved konsesjon for Røldal 2 og Novle 2" skal oppfyllast.*
- 2. Det må utgreiast korleis vasstanden, islegging og frostrøyk i Røldalsvatnet blir påverka ved turbinering og pumping av Røldal 2. Det må fastsetjast vilkår i konsesjonen som syter for betre miljøforhald enn om ein samanliknar med dagens situasjon.*
- 3. Generelt sett er ordningane for økonomiske konsekvensar av ei slik utbygging for usikre. Effektutbyggingane passar ikkje for dagens regelverk. Noko som har vore poengtert sidan 2021. Det er generelt sett også vanskeleg å få innsyn i berekningar. Det er usikkert om kommunane kan stilla seg positivt når det er uklart om ein tener eller taper på ei eventuell utbygging. Makstaket for eigedomskatt er framleis ikkje fjerna. Og heller ikkje inflasjonsjustert. Dette er heilt urimeleg og gjer ikkje kommunane incentiv til å akseptera*

nye anlegg. Det må snarleg rettast opp. Dersom makstaket i det minste vart indeksjustert ville kommunane i det minste fått ein noko rimelegare kompensasjon. I dag vert kraftverka relativt mindre verdt for kommunane etter som tida går.

Vidare må myndighetene rydda opp i uklarheiter kring framtidig konsesjonskraftpris.

Jamfør energiloven skal vi som kommune vurdere føremoner og ulemper.

Energikommisjonen var også tydleg på at ordningane burde vore rydda opp i slik at kommunane har garanti for at dei ikkje misser økonomiske rettar etter at ei utbygging er realisert. Får utbyggaren frådrag for utbygginga vil dette også svekka interessene på kommunen si hand. Kommunen kan endra syn om dette vert retta opp i. I dag er ikkje rammene rundt ei slik utbygging trygge. Vidare er ikkje det nasjonale regelverket for vertskommunar trygt. Ullensvang kommune kan ikkje tilrå konsesjon.

Trakk framlegg:

Lisa Karine Haugland (R) trakk sitt framlegg.

Røysting:

Felles framlegg frå AP, H og VIP vart samrøystes tilrådd.

USPN – 053/26 Vedtak

Tilråding:

Ullensvang kommunestyre rår frå at Noregs vassdrags- og energidirektorat gjev Lyse Kraft DA på vegne av RSK DA løyve til konsesjon for Røldal 2 pumpekraftverk. Om det likevel vert gjeve konsesjon krevjer Ullensvang kommune at fylgjande vilkår vert imøtekome:

1. Vilkår frå tidlegare innsendt uttale, "Uttale til konsesjonssøknad av nye kraftverk i Røldal-Suldal-reguleringa" og "Ullensvang kommune si vilkårsliste ved konsesjon for Røldal 2 og Novle 2" skal oppfyllest.

2. Det må utgreiast korleis vasstanden, islegging og frostrøyk i Røldalsvatnet blir påverka ved turbinering og pumping av Røldal 2. Det må fastsetjast vilkår i konsesjonen som syter for betre miljøforhald enn om ein samanliknar med dagens situasjon.

3. Generelt sett er ordningane for økonomiske konsekvensar av ei slik utbygging for usikre. Effekttutbyggingane passar ikkje for dagens regelverk. Noko som har vore poengtert sidan 2021. Det er generelt sett også vanskeleg å få innsyn i berekningar. Det er usikkert om kommunane kan stilla seg positivt når det er uklart om ein tener eller taper på ei eventuell utbygging. Makstaket for eigedomskatt er framleis ikkje fjerna. Og heller ikkje inflasjonsjustert. Dette er heilt urimeleg og gjer ikkje kommunane incentiv til å akseptera nye anlegg. Det må snarleg rettast opp. Dersom makstaket i det minste vart indeksjustert ville kommunane i det minste fått ein noko rimelegare kompensasjon. I dag vert kraftverka relativt mindre verdt for kommunane etter som tida går.

Vidare må myndighetene rydda opp i uklarheiter kring framtidig konsesjonskraftpris.

Jamfør energiloven skal vi som kommune vurdere føremoner og ulemper.

Energikommisjonen var også tydleg på at ordningane burde vore rydda opp i slik at kommunane har garanti for at dei ikkje misser økonomiske rettar etter at ei utbygging er realisert. Får utbyggaren frådrag for utbygginga vil dette også svekka interessene på kommunen si hand. Kommunen kan endra syn om dette vert retta opp i. I dag er ikkje

rammene rundt ei slik utbygging trygge. Vidare er ikkje det nasjonale regelverket for vertskommunar trygt. Ullensvang kommune kan ikkje tilrå konsesjon.

Saksopplysningar:

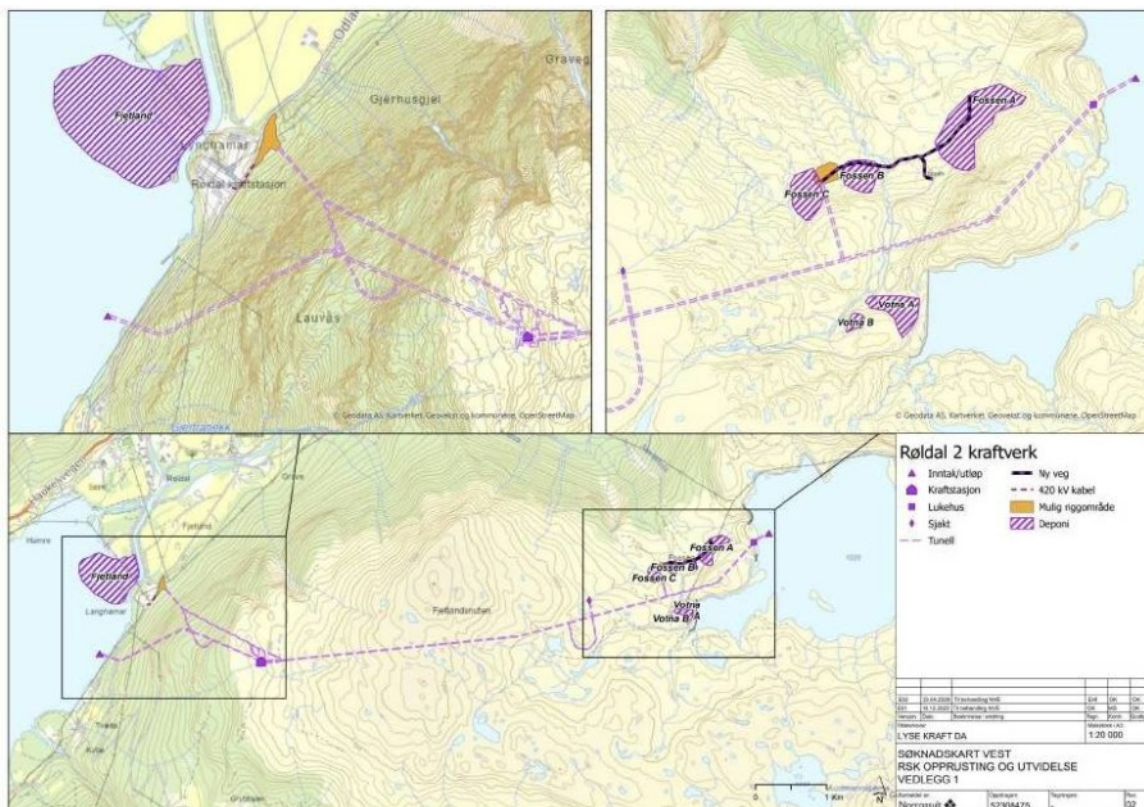
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt justert søknad frå Lyse Kraft DA på vegne av RSK DA på høyring. Fristen for å koma med uttale er 20.09.2026. Lyse Kraft DA søker om løyve etter vassdragsreguleringslova til å byggja Røldal 2 pumpekraftverk, Kvanndal 2 pumpekraftverk, Suldal 2B kraftverk og Nordmork kraftverk i Ullensvang og Suldal kommunar.

Lyse Kraft DA skriv at justeringane i den nye søknaden er eit resultat av vidare teknisk og miljømessig modning etter offentlig høyring, synfaring og dialog med aktuelle fagmynde.

Hovudtrekk i justert utbyggingsløyising for vestre vassdrag:

Novle 2 pumpekraftverk er tatt ut av den opphavlege utbyggingsløyisinga. Noko som vil sei det ikkje vert søkt om eit nytt pumpekraftverk mellom Votna og Valldalsmagasinet. I staden vert slukeevne (frå 50 m³/s ved turbindrif og 40–46 m³/s i pumpedrift til 70 m³/s i turbindrif og ca. 50–60 m³/s i pumpedrift), og installert effekt (frå 292 MW til 418 MW) i Røldal 2 kraftverk auka. Dette gjev auka installert effekt i vestre vassdrag, samtidig som:

- Samla anleggsomfang vert mindre og deponivolumet vert redusert med ca. 500 000 m³. Nytt samla deponivolum vert 735 000 m³.
- Nye inngrep ved Liamyrane/Novle og i Valldalen utgår.
- Ingen endring i slukeevne inn eller ut av Valldalsmagasinet.
- Ingen pumping frå Valldalsmagasinet til Votna.



Utklipp av søknadskart for justert løysing:

Valldalsvatnet

Lyse Kraft DA trekk Novle 2 kraftverk frå planane sine. Det skal ikkje pumpast vatn frå Valldalsvatnet til Votna. Vasstanden i Valldalsmagasinet ved justert løysing vil i stor grad vera lik opphavleg søknad.

Votna

Den auka kapasiteten til Røldal 2 vil føra til at reguleringa av vasstanden i Votna vil bli lik som i opphavleg søknad.

Røldalsvatnet

For Røldalsvatnet medfører justert løysing at kapasiteten vert auka med 20 m³/s direkte inn i magasinet ved turbinering og ca. 15 m³/s ut ved pumping.

For justert løysing vil det truleg kunna vera noko meir variasjon i vasstanden utover vinteren som følgje av at det kan pumpast eit større volum direkte frå Røldalsvatnet til Votna. Større kapasitet i Røldal 2 kraftverk kan bidra til å flytta meir vatn frå Røldalsvatnet direkte til Votna ved behov for flaumdemping i Røldalsvatnet og vidare nedover vassdraget.

Ei større slukeevne i Røldal 2 kraftverk vil føra til eit større isfritt parti i austre delen av Røldalsvatnet slik at arealet som det vert danna frostrøyk over vert større. Lyse Kraft DA skriv det er forventet samla sett små endringar for frostrøyk samanlikna med opphavleg omsøkt løysing, med bakgrunn i at utløpet til kraftverket er flytta og vert lagt djupare.

Vurdering:

Føremålet med konsesjonssøknaden er å auka fleksibiliteten i kraftsystemet gjennom pumping og meir regulerbar produksjon. Ullensvang kommune legg til grunn at saka skal vurderast etter ei heilskapleg avveging mellom lokal samfunnsnytte og miljøkonsekvensar.

Tiltaket vil innebera omfattande tunellarbeid, masseuttak og etablering av deponi, samt endra driftsmønster i magasina.

Deponi

Prosjektet med bygging av Røldal 2 medfører store massar frå tunell og kraftstasjon i fjell. Den justerte løysinga med å ta ut Novle 2 reduserer deponibehovet med om lag 500 000 m³.

Rådmannen meiner det samla deponivolumet for vestre vassdrag må synleggjerast tydeleg.

Rådmannen meiner ein må vurdere samla belastning av deponi, ikkje berre volum for kvart delprosjekt. Lokalisering og utforming av deponia må vurderast opp mot samfunnsnytte, landskap, natur og friluftsliv.

Deponiet i Røldal på Fjetland vil auka med 80 000 m³, frå 450 000 m³ til 530 000 m³, som

følgje av auka slukeevne.

Rådmannen meiner det er positivt at innbyggjarane i Røldal slepp unna alle lastebillassa som var planlagt i opphavleg søknad gjennom bygda til Liamyrane.

Frostrøyk

I den nye justerte søknaden er utløpet til Røldal 2 trekt djupare og lengre ut i Røldalsvatnet. Fagrapporten viser at prosjektet kan påverka vassstemperatur, isforhold og lokalklima. Dette kan gje frostrøyk. Fagrapporten gjev ikkje eit klart svar om det vert meir eller mindre frostrøyk enn dagens situasjon.

Rådmannen meiner det må utgreiast konkret korleis endra drift ved eit nytt Røldal 2 kraftverk vil påverka frostrøyk i Røldal. Effekten av hyppigare tapping og pumping må vurderast. Det må òg fokuserast på konsekvensar for bumiljø. Rådmannen ynskjer meir informasjon om det nye Røldal 2 pumpekraftverk vil gje meir frostrøyk.

Rådmannen viser til tidlegare innsendt uttale frå kommunen om problematikken rundt frostrøyk (*“Ullensvang kommune si vilkårsliste ved konsesjon for Røldal 2 og Novle 2”*): *“Problematikken rundt frostrøyk må utgreiast. Ein må synleggjere om overvatn på eit islagt vatn vil skape problem dei kaldaste vinterdagane. Det kan ikkje gjevast løyve til å produsere, eller pumpe vatn frå magasinet på ein slik måte som at det forverrar problema ein har ved dagens anlegg.”*

Landskap

For Valldalen vert konsekvensen for landskap mindre enn først planlagt. At Novle 2 vert tatt ut av planen fører til at tverrslag og tilhøyrande riggområde nedstraums Valldalsdammen utgår. Auka kapasitet i Røldal 2 vil føra til meir endring av magasinvasstand i Valldalsvatnet samanlikna med dagens situasjon. Det vil bli noko lågare vasstand gjennom vinteren og tidleg vår.

Tunellen til Røldal 2 kraftverket vert flytta 70 m nord, og utlaupet vert flytta meir sør. Rådmannen meiner det må takast omsyn til vegetasjonen utanfor tilkomsten til tunellen, for skjerming mot bustadhus.

At deponiet ved Røldalsvatnet aukar med 80 000 m³ meiner rådmannen ikkje har noko særleg negativ påverknad på landskapet.

Å auka slukeevne til å bli 70 m³/s i turbindrift og ca. 50–60 m³/s i pumpedrift kan gje noko positiv effekt for flaumdemping, men negativ effekt i form av hyppig variasjon i magasinvasstand. Rådmannen ynskjer dokumentasjon på kor mykje Røldalsvatnet kan endra seg i døgnet med det nye Røldal 2 kraftverket.

Friluftsliv

Skiturar på Votna vil bli problematiske dersom vasstanden skal regulerast 4 meter i døgnet.

Ved å ikkje byggja Novle 2 vil det bli små endringar i magasinvasstanden i forhold til dagens situasjon. Det vil vera lågare vasstand gjennom vinter og tidleg vår grunna det ikkje er pumpekraftverk der, og Lyse Kraft DA vil ha lågare vasstand inn mot smeltesesongen. Rådmannen ynskjer meir informasjon om isforholda på Valldalsvatnet, om det vil påverka skiturar meir enn dagens situasjon.

Villrein

Rådmannen viser til tidlegare innsendt uttale; "*Høyringsvar til tilleggsutgreiing for villrein ved nye kraftverk i Røldal–Suldalsvassdraget, Ullensvang og Suldal kommuner, Vestland og Rogaland fylker*". Rådmannen ynskjer at vilkåra i uttalen skal oppfyllest.

Lyse Kraft DA vil venta med avbøtande tiltak frå rapporten til Naturrestaurering til ny trasé for E134 er bygd. Rådmannen er ikkje einig i det, og meiner tiltaka skal gjennomførast før.

Røldalsvatnet

Rådmannen ynskjer meir informasjon om endring av vasstanden i Røldalsvatnet ved auking av Røldal 2 pumpekraftverk.

Økonomi

Det er uavklarte økonomiske konsekvensar av tiltaket. Tidlegare estimat frå Lyse 2024 indikerer at eigedomsskatteinntekter vil auke av utbygginga og marginal reduksjon i naturressursskatten. Ev. høgare tildelt konsesjonskraft vil gå til fylket. Det må sikrast at vertskommunane sine økonomiske rettar vert ivaretekne, og regelverket må tilpassast.

Samandrag konklusjon:

Rådmannen vurderer at Ullensvang Kommunestyre kan stilla seg positiv til at Lyse Kraft DA får konsesjon for Røldal 2, dersom vilkåra frå tidlegare uttalar frå kommunen vert førande for ny konsesjon, tiltak i rapporten til Naturrestaurering ikkje blir utsatt til etter ny trasé for E134, og det blir utgreidd korleis vasstanden i Røldalsvatnet blir påverka av turbinering og pumping av Røldal 2.